Z B I Ó R

UKŁADÓW ZBIOROWYCH PRACY

ROK III Warszawa, dnia 16 lutego 1939 r. Nr 9

T R E Ś Ć:

24.

ZARZĄDZENIE MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 11 lutego 1939 r.

o zatwierdzeniu orzeczenia Komisji Rozjemczej dla hutnictwa żelaznego na obszarze odzyskanych ziem Śląska Cieszyńskiego z dnia 23 stycznia 1939 r.

Na podstawie art. 3 ust. (2) pkt 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o komi-

sjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. z 1937 r. Nr 39, poz. 313) oraz §§ 43 i 44 rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 31 maja 1937 r. wydanego w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości oraz Ministrem Przemysłu i Handlu o wykonaniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 321) zrządzam co następuje:

§ 1.

Zatwierdzam orzeczenie Komisji Rozjemczej, powołanej zarządzeniem Ministra Opieki Społecznej z dnia 26 października 1938 r. (Zbiór Układów Zbiorowych Pracy Nr 53, poz. 178), wydane w sprawie załatwienia zatargu w hutnictwie żelaznym na obszarze ziem odzyskanych Śląska Cieszyńskiego.

Tekst orzeczenia podaje się poniżej.

§ 2.

Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Opieki Społecznej:
(—) *M. Zyndram-Kościałkowski*

Zał.

ORZECZENIE.

Komisja Rozjemcza, powołana zarządzeniem Ministra Opieki Społecznej z dnia 26 października 1938 r. ogłoszonym w Zbiorze Układów Zbiorowych Pracy Nr 53, poz. 178 w myśl rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikmi w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. z 1937 r. Nr 39, poz. 313), rozciągniętego na ziemie odzyskane Śląska Cieszyńskiego dekretem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 października 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 81, poz. 549), działająca w celu załatwienia zatargu zbiorowego w hutnictwie żelaznym na obszarze ziem odzyskanych Śląska Cieszyńskiego,

na posiedzeniach w dn. 19, 20 i 23 stycznia 1939 r. w Cieszynie w Starostwie Powiatowym Cieszyn-Zachodni,

w składzie ustalonym zgodnie z §§ 8, 12, 13, 36 rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 31 maja 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 321):

Przewodniczący: *p. Marian Klott*, Główny Inspektor Pracy i Dyrektor Departamentu w Ministerstwie Opieki Społecznej,

Członkowie: *p. Zygmunt Zaleski*, Sędzia Sądu Okręgowego w Warszawie, Delegat Ministra Sprawiedliwości,

p. Tadeusz Kawczyński, Radca w Ministerstwie Przemysłu i Handlu, Delegat Ministra Przemysłu i Handlu,

wobec uchylenia się trzech ławników ze strony pracodawców od udziału w wydaniu orzeczenia i automatycznego ustąpienia ławników ze strony pracowniczej,

w obecności następujących uczestników zatargu:

A. 1) Górniczo-Hutniczej Spółki Akcyjnej w osobach: *pp. Jana Wielgusa i Henryka Unucki* oraz z ramienia Dyrekcji Fabryki Drutu i Gwoździ *inż. Czestmira Maczaka*,

2) Firmy „Albert Hahn Rurownia w Nowym Boguminie" w osobie *p. Józefa Bajtka*,

3) Firmy „Sam. Blumenthal i Syn Fabryka Śrub" we Frysztacie w osobach: *pp. Rudolfa Czerbaka* i *Gery Donatha*,

4) Firmy „Zakłady Mücke - Melder Spółka Akcyjna" we Frysztacie w osobie *p. W. Henocha*,

5) Firmy „Przemysł Żelazny Jäckla Spółka Akcyjna" we Frysztacie w osobie *p. dra Górskiego*,

B. I. Rady Zakładowej Huty Żelaza w Trzyńcu w osobach: *pp. Rudolfa Zientka* i *Kamila Janza*,

II. Rady Zakładowej Fabryki Drutu i Gwoździ w Boguminie w osobach: *pp. Józefa Lorenza* i *Antoniego Mieszczaka*,

III. Rady Zakładowej firmy „Albert Hahn Rurownia w Nowym Boguminie" w osobie p. Walentego Pohludki,

IV. Rady Zakładowej firmy „Sam. Blumenthal i Syn Fabryka Śrub we Frysztacie" w osobie *p. Jana Michalskiego,*

V. Rady Zakładowej firmy „Zakłady Mücke-Melder Spółka Akcyjna" we Frysztacie w osobie *p. Franciszka Jaworskiego,*

VI. Rady Zakładowej firmy „Przemysł Żelazny Jäckla Spółka Akcyjna" we Frysztacie w osobie *p. Antoniego Gałuszki,*

po wysłuchaniu głosów przedstawicieli pracodawców i pracowników oraz rzeczoznawców:

ze strony pracodawców:

Dyrektora Rady Przemysłowców Górniczych i Hutniczych Śląska Cieszyńskiego *p. Jana Blitka* oraz

Dyrektora Związku Pracodawców Górnośląskiego Przemysłu Górniczo-Hutniczego *p. Czesława Chmielewskiego,* jak również

ze strony pracowniczej:

a) sekretarzy Polskiego Związku Zawodowego Metalowców Zjednoczenia Polskich Związków Zawodowych *pp. Stanisława Bajdura* i *Jana Sitka* oraz
b) sekretarza Związku Metalowców Zjednoczenia Zawodowego Polskiego *p. Pawła Kubika,*
c) sekretarza Związku Robotników Przemysłu Metalowego w Polsce *p. Józefa Krejzy*

z w a ż y w s z y:

że Komisja Rozjemcza jeszcze w uzasadnieniu do części pierwszej orzeczenia podniosła, iż konieczne jest przeprowadzenie kroków przystosowawczych, związanych z powstaniem nowego stanu faktycznego, prawnego i gospodarczego na ziemiach odzyskanych Śląska Cieszyńskiego na skutek przejęcia ich przez suwerenną władzę polską, przy uwzględnieniu nowych warunków produkcji i zbytu, przyjęciu pod rozwagę nowych warunków ogólno-gospodarczych, komunikacyjnych itp., a zarazem przy zapewnieniu warstwie robotniczej takich warunków bytowania, aby nie tylko były one podobne do warunków z okresu poprzedzającego przejęcie ziem odzyskanych, ale o tyle korzystniejsze, jak tylko to jest możliwe i słuszne do osiągnięcia w danych warunkach,

że jednak pamiętać należy, iż włączenie do polskiego gospodarstwa narodowego okręgu przemysłowego posiadającego liczne zakłady produkujące te same artykuły, jakie produkuje przemysł polski w innych połaciach kraju, wymaga stopniowego przystosowania produkcji i zbytu do nowych warunków, zwłaszcza zaś wyszukania nowych rynków zbytu, co może być osiągnięte tylko na przestrzeni dłuższego okresu czasu i w wyniku forsownych zabiegów przemysłu, że w tych warunkach liczyć się należy z okresem trudności gospodarczych, których chwili zakończenia nie można obecnie przewidzieć i co nakłada na Komisję obowiązek wypośrodkowania takich warunków płac, któreby godziły słuszne potrzeby robotnicze, wymagające natychmiastowego zaspokojenia, ze względami gospodarczymi, które oddziaływują w kierunku utrzymania płac na poziomie zapewniającym największe zatrudnienie i największą produkcję,

że Komisja przyjęła nadto pod rozwagę, iż przez rozciągnięcie polskiego ustawodawstwa społecznego na ziemie odzyskane, dającego większe uprawnienia robotnikom niż ustawodawstwo dotychczasowe, robotnicy uzyskali korzyści poza orzeczeniem, co równocześnie nałożyło nowe i znaczne ciężary na zakłady pracy,

że tymczasowa regulacja dokonana w dniu 4 listopada 1938 r. zapewniła wyrównanie w granicach 10% płac, zaspakajając w okresie przejściowym najpilniejsze potrzeby budżetów robotniczych, gdy obecne nowe wyrównanie zapewnia robotnikom dalsze korzyści,

że stosownie do części pierwszej orzeczenia opracowanie układu miało nastąpić w terminie do dnia 17 grudnia 1938 r., skoro jednak to nie nastąpiło, a strony zwróciły się do przewodniczącego Komisji o opóźnienie wznowienia prac Komisji w związku z możliwością dojścia do bezpośredniego porozumienia — Komisja uznała powyższe opóźnienie za usprawiedliwione, wobec czego orzeczenie niniejsze Komisja uznaje za część drugą a zarazem ostateczną swoich prac,

że w części pierwszej orzeczenia Komisja zobowiązała uczestników postępowania rozjemczego do opracowania nowego układu zbiorowego pracy dla hutnictwa i przemysłu metalowo-przetwórczego na ziemiach odzyskanych Śląska Cieszyńskiego,

że Komisja Rozjemcza jest w możności z najgłębszym zadowoleniem stwierdzić, iż zalecenie to zostało zrealizowane przez strony, które w wyniku żmudnych i pracowitych rokowań ożywionych głębokim zrozumieniem interesu państwowe-

go, potrzeb gospodarstwa narodowego, dobrą wolą i zdrowym poczuciem kompromisu podpisały układ z wyjątkiem tabeli płac,

że w tych warunkach Komisji Rozjemczej pozostaje do ustalenia jedynie tabela płac oparta na zasadach zaszeregowania również całkowicie uzgodnionych pomiędzy stronami,

że przechodząc z kolei do szczegółów orzeczenia Komisja widziała się zmuszona ustalić nową tabelę zaszeregowania tylko dla zakładów hutniczych, albowiem co do tabel zaszeregowań istniejących w zakładach metalowo-przetwórczych wskutek istniejących rozbieżności okazało się możliwe tylko ustalenie pewnych ogólnych zasad podwyżek i zalecenie opracowania nowej tabeli wspólnej przy równoczesnym ustaleniu minimum zarobku dla robotnika dniówkowego i robotnicy,

że Komisja nie znalazła słuszności w wyłączeniu się z pod ogólnego układu Firm „Sam. Blumenthal i Syn" oraz „Albert Hahn - Rurownia" w Nowym Boguminie i wobec tego w stosunku do tych Firm uznała postanowienia tego układu za integralną część orzeczenia niniejszego,

że odnośnie dodatku na dzieci Komisja uznała za słuszne i celowe wprowadzenie zasady, że dodatek przyznaje się na każde dziecko, poczynając od pierwszego dziecka, w kwocie ustalonej w sentencji orzeczenia,

że wskazane przyczyny dały podstawę do wydania orzeczenia w części drugiej —

o r z e k a:

Orzeczenie Komisji Rozjemczej — Część druga.

§ 1.

Orzeczenie niniejsze dotyczy następujących zakładów hutniczych i przetwórczo-metalowych:

1) Górniczej i Hutniczej Spółki Akcyjnej, do której należą

a) Huta w Trzyńcu,

b) Fabryka Drutu i Gwoździ w Boguminie,

2) Firmy „Albert Hahn - Rurownia" w Nowym Boguminie,

3) Fabryki Śrub we Frysztacie należących do firmy „Sam. Blumenthal i Syn",

4) Fabryki we Frysztacie należącej do „Zakładów Mücke-Melder Spółka Akcyjna",

5) Fabryki we Frysztacie należącej do firmy „Przemysł Żelazny Jäckla Spółka Akcyjna".

W razie wątpliwości ustala się, że orzeczenie niniejsze dotyczy tych wszystkich zakładów pracy, w których obowiązuje układ zbiorowy pracy podpisany w dniu 4 stycznia 1939 r. dla zakładów hutniczych i metalowo-przetwórczych.

§ 2.

(1) Komisja Rozjemcza przyjmuje do wiadomości zawarcie układu zbiorowego pracy z dnia 4 stycznia 1939 r. normującego w hutnictwie żelaznym i w zakładach przemysłu metalowo-przetwórczego ramowe warunki pracy i zasady zaszeregowania.

2) Wobec odmowy przystąpienia do powyższego układu przez Fabrykę Śrub we Frysztacie „Sam. Blumenthal i Syn" oraz Firmę „Albert Hahn - Rurownia" w Nowym Boguminie Komisja wiąże firmy te postanowieniami powołanego układu, uznając postanowienia tego układu za przepisy orzeczenia niniejszego.

§ 3.

W zakładach pracy wymienionych w § 1 pod punktami 1) lit. a) i 2) obowiązuje tabela płac zawarta w załączniku A do orzeczenia niniejszego.

§ 4.

(1) W zakładach pracy wymienionych w § 1 pod punktami 1) lit. b), 3), 4) i 5) tabele zaszeregowań stosowane dotychczas w poszczególnych zakładach pozostawia się bez zmian, o ile poniższe postanowienia orzeczenia niniejszego nie stanowią inaczej. Tabele te dołączone do akt Komisji Rozjemczej, o ile nie zostaną zmienione w trybie przewidzianym w dalszych ustępach, uznaje się za integralną, a przez to niezmienialną część orzeczenia niniejszego.

(2) Komisja zobowiązuje zakłady, których dotyczy paragraf niniejszy, do przystąpienia do rokowań celem opracowania nowej tabeli zaszeregowań, wspólnej dla przemysłu metalowo-przetwórczego. W przypadku zgodnego opracowania nowej tabeli Komisja zaleca wprowadzenie jej w życie nawet przed terminem wygaśnięcia orzeczenia niniejszego.

(3) Jeżeli opracowanie powołanej tabeli nie nastąpi w drodze rokowań bezpośrednich, Komisja zaleca powierzenie roz-

strzygnięcia punktów spornych Arbitrowi, którego powoła Główny Inspektor Pracy.

(4) Stawki płac, stosowane w zakładach pracy, których dotyczy paragraf niniejszy, zostają podwyższone w ten sposób, że stawki zasadnicze w koronach czeskich przeliczone według kursu urzędowego na złote polskie stosownie do § 2 części pierwszej orzeczenia Komisji Rozjemczej z dnia 5 listopada 1938 r. poczynając od dnia 1 stycznia 1939 r. podwyższa się o 25% (dwadzieścia pięć procent), z wyjątkiem stawek dla robotników i robotnic zatrudnionych stale na dniówkę, które podwyższa się o 30% (trzydzieści procent). Jeżeliby jednak wskutek przerachowania i podwyżki zarobek robotnika dniówkowego w wieku ponad lat 18 okazał się niższy od kwoty zł 3 gr 10, wówczas robotnikom tym przyznaje się wyrównanie do tej stawki minimalnej zł 3 gr 10; podobnie dla robotnic w wieku ponad lat 18 zatrudnionych na dniówkę minimalną stawkę dniówkową ustala się w kwocie zł 2 gr 50.

(5) Obowiązujący dotychczas w zakładach pracy, których dotyczy paragraf niniejszy, system automatycznego awansu robotników przy uwzględnieniu ich wieku zmienia się w ten sposób, że górna granica awansu zostaje osiągnięta z upływem 30 lat życia.

Przepis niniejszy nie dotyczy Fabryki Drutu i Gwoździ w Boguminie należącej do Górniczo-Hutniczej Spółki Akcyjnej.

Co do tej Fabryki Komisja Rozjemcza pozostawia woli stron, tj. Dyrekcji Fabryki z jednej strony, a przedstawicielom organizacyj robotniczych w porozumieniu z radą zakładową przedsiębiorstwa z drugiej strony bądź pozostawienia dotychczasowego schematu zaszeregowania i automatycznych awansów, bądź też dostosowanie schematu do zasad ogólnie przyjętych w pozostałych przedsiębiorstwach (§ 4, ust. (5) zdanie pierwsze).

§ 5.

Dla zakładów hutniczych wysokość dodatku na każde dziecko określa się na gr 22 za robotniko-dniówkę.

Dla zakładów przemysłu metalowo-przetwórczego określa się wysokość dodatku na każde dziecko na 18 gr za robotniko-dniówkę.

Dodatki na dzieci przysługują aż do ukończenia przez dziecko 14 lat.

§ 6.

Orzeczenie niniejsze ma zastosowanie do należności za pracę za czas od dnia 1 stycznia 1939 r.

§ 7.

Orzeczenie niniejsze obowiązuje do dnia 31 grudnia 1939 r., wszakże w przypadku, jeżeli do dnia 30 listopada 1939 r. nie nastąpi wypowiedzenie orzeczenia niniejszego — wówczas moc wiążącą orzeczenia przedłuża się na następny kwartał z prawem wypowiedzenia na miesiąc przed upływem terminu i tak z kwartału na kwartał.

Przewodniczący Komisji Rozjemczej:

(—) *Marian Klott*
Główny Inspektor Pracy
Dyrektor Departamentu

Członkowie Komisji Rozjemczej:

Przedstawiciel
Ministerstwa Sprawiedliwości:

(—) *Zygmunt Zaleski*
Sędzia Sądu Okręgowego
w Warszawie

Przedstawiciel
Ministerstwa Przemysłu
i Handlu:

(—) *Tadeusz Kawczyński*
Radca

Sekretarz

(—) *Jerzy Grzegorz Wengierow*
Radca

Działo się w Cieszynie Zachodnim, dnia 23 stycznia 1939 r.

Załącznik do § 3 orzeczenia z dn. 23.I. 1939 r.

Tabela płac
robotników zakładów hutniczych.

Wiek lat	I. rzemieślnicy	II. robotnicy fachowi	III. robotnicy niewykwalifik.	robotnice
14		2,10		—
15		2,50		2,00
16		2,90		2,30
17		3,35		2,50
18	3,66	3,50	3,30	2,70
19	4,14	3,88	3,64	2,90
20 — 21	4,66	4,34	3,94	3,10
22 — 23	5,18	4,80	4,24	3,35
24 — 25	5,70	5 28	4,56	3,50
26 — 29	6,24	5,74	4,86	3,75
30 i wyżej	6,72	6,24	5,18	3,95

Dodatek domowy dla żonatych wynosi . . . . . . zł 0.44 za przepracowaną dniówkę.

Wdowcy i wdowy otrzymują dodatek jak żonaci, o ile dzieci są we wspólnym domostwie.

Dodatek mieszkaniowy wynosi . . . . zł 35.00 rocznie dla wszystkich robotników żonatych, o ile nie mieszkają w mieszkaniu hutniczym i płacą czynsz.

Zał. do orzeczenia Komisji Rozjemczej dla hutnictwa żelaznego na obszarze odzyskanych ziem Śląska Cieszyńskiego z dn. 23.I.1939 r.

Stosownie do § 2 ust. (2) orzeczenia Komisji Rozjemczej dla hutnictwa żelaznego na obszarze odzyskanych ziem Śląska Cieszyńskiego z dn. 23.I. 1939 r. załączony do niniejszego układ zbiorowy pracy z dn. 4.I. 1939 r., normujący w hutnictwie żelaznym i w zakładach przemysłu metalowo-przetwórczego ramowe warunki pracy i zasady zaszeregowania, stanowi integralną część orzeczenia Komisji Rozjemczej z dn. 23.I. 1939 r.

Równocześnie wyjaśnia się:

1) § 2 pkt 1 ust. 2 układu należy rozumieć w ten sposób, że zastosowanie normy 56 godzin pracy w tygodniu uzależnione jest od uzyskania zezwolenia właściwego okręgowego inspektora pracy,

2) § 2 pkt 1 ust. 4 układu należy rozumieć w ten sposób, że udzielenie robotnikowi, zatrudnionemu 56 godzin w tygodniu, dwukrotnego co najmniej 24-godzinnego wypoczynku w okresie 3-tygodniowym jest ustawowym obowiązkiem pracodawcy i nie zależy od zgłoszenia stosownego wniosku przez robotnika,

3) § 4 pkt 5 układu należy rozumieć w ten sposób, że 25% dodatek do zarobku za godziny nadliczbowe w dniach powszednich obowiązuje tylko w stosunku do dwóch pierwszych godzin nadliczbowych, natomiast za dalsze godziny nadliczbowe przysługuje dodatek w wysokości 50%.

(—) *M. Klott*
Główny Inspektor Pracy
Dyrektor Departamentu

Warszawa, dnia 11 lutego 1939 r.

UKŁAD ZBIOROWY PRACY

zawarty między:

Radą Przemysłowców Górniczych i Hutniczyh Śląska Cieszyńskiego w Cieszynie, a podpisanymi poniżej związkami zawodowymi.

§ 1.

1) Układ niniejszy obowiązuje następujące zakłady przemysłowe zrzeszone w Radzie Przemysłowców Górniczych i Hutniczych Śląska Cieszyńskiego:

A) Górnicza i Hutnicza Spółka Akcyjna, Dyrekcja Hut w Trzyńcu,

a) Huta w Trzyńcu,

b) Druciarnia w Boguminie.

B) Albert Hahn Rurownia w Boguminie,

C) Przemysł Żelazny Jäkla S. A. we Frysztacie
oraz zatrudnionych przez te zakłady pracowników fizycznych.

2) Układy sprzeczne z postanowieniami tego układu są niedozwolone.

§ 2.

1) Normalny czas pracy (z wyłączeniem przerw) wynosi 8 godz. i nie może przekraczać 48 godz. w tygodniu.

W oddziałach o ruchu ciągłym, który nie może ulec przerwie (np. wielkie piece, centrale elektryczne itp.), normalny czas pracy wynosi przy zastosowaniu dniówek zmiennych przeciętnie 56 godz. w tygodniu.

Czas pracy na dobę może być w tych zakładach przedłużony jednego dnia w każdym tygodniu dla jednej lub dwuch po sobie następującyh zmian robotników.

Robotnikom, którzy pracowali 56 godz. w tygodniu, przyznaje się na życzenie w każdym okresie 3-tygodniowym dwukrotny odpoczynek, wynoszący co najmniej 24 godz.; odpoczynku tego nie wlicza się do urlopu ustawowego.

2) W zakładach pracy lub oddziałach, w których czas pracy w tygodniu trwał krócej niż 48 godzin, dopuszczalne jest odrobienie nieprzepracowanych godzin w następnych trzech tygodniach pod warunkiem, iż czas pracy na dobę nie będzie przekraczał 9 godzin a liczba godzin w okresie 4 tygodniowym — 192.

Odrabianie godzin pracy może nastąpić, jeżeli kierownik zakładu pracy zawiadomi o tym inspektora pracy właściwego obwodu z podaniem wykazu dni i godzin nieprzepracowanych, zamierzonego rozkładu pracy oraz liczby zatrudnionych w ten sposób pracowników. Odrabianiu nie podlegają godziny nie przepracowane w niedziele i święta.

3) Do czasu pracy dla młodocianych robotników stosuje się postanowienia ustawowe. Czas uczęszczania do szkoły dokształcającej zalicza się do czasu pracy.

4) Skrócenie czasu pracy w dniu lub w tygodniu, które okaże się koniecznym z powodu braku materiału, zbytu itp., może być dokonane przez kierownictwo zakładu za powiadomieniem robotników i rady zakładowej na 24 godzin naprzód.

5) O pracy niedzielnej stanowią właściwe ustawy.

6) O ile z przyczyn techniczno-ruchowych lub z przyczyn dobra ogólnego zachodzi potrzeba przepracowania godzin lub dniówek nadliczbowych, do przepracowania których konieczne jest zezwolenie inspektora pracy, to pracę należy rozdzielić

pomiędzy robotników możliwie równomiernie z zastrzeżeniem robót specjalnych wymagających fachowców.

§ 3.

1) Robotnicy nabywają prawo do płatnego urlopu:

a) w ilościu 8-miu dni po jednorocznej nieprzerwanej pracy w danym zakładzie,

b) w ilości 15 dni po trzechletniej nieprzerwanej pracy w danym zakładzie.

Przez dni urlopowe należy rozumieć kolejno po ostatnim dniu pracy następujące dni kalendarzowe.

Pracownikom młodocianym w wieku poniżej lat 18-tu przysługuje po roku nieprzerwanej pracy prawo do 14-dniowego urlopu.

2) Czas służby wojskowej, choroby oraz nieszczęśliwych wypadków nie uważa się za przerwę w pracy, pozbawiającą lub ograniczającą prawa pracowników do korzystania z urlopu.

3) Pracownik traci prawo do urlopu, jeżeli sam rozwiązał umowę o pracę lub jeżeli rozwiązanie to nastąpiło z przyczyn powodujących rozwiązanie umowy bez wymówienia.

Pracownik traci prawo do wynagrodzenia za czas urlopu, o ile w czasie urlopu pracuje zarobkowo w innym przedsiębiorstwie.

4) Za czas urlopu otrzymują robotnicy swoje normalne wynagrodzenie; o ile praca odbywa się na akord lub od sztuki, wysokość wynagrodzenia określa się na podstawie przeciętnego wynagrodzenia z trzech ostatnich miesięcy, poprzedzających urlop.

5) Pracownikom przysługuje prawo wzajemnego porozumienia się co do kolejności korzystania z urlopu. W tym celu winny być uzgodnione przez przedstawicielstwo robotników z kierownictwem zakładu listy osób uprawnionych do korzystania z urlopu; w wypadkach spornych decyduje inspektor pracy.

W razie choroby uniemożliwiającej pracownikowi rozpoczęcie urlopu, urlop na żądanie chorego winien być przesunięty na jeden z następnych trzech miesięcy.

6) Przerwy do trzech miesięcy w umowie służbowej nie pozbawiają robotnika prawa do korzystania z urlopu.

7) Czas pracy spędzony w danym przedsiębiorstwie przed wejściem w życie tych postanowień wliczony zostanie do uprawnień przewidzianych tymi postanowieniami.

§ 4.

1) Zarobki oblicza się według obowiązującej tabeli płac i umowy akordowej.

2) Zmiany wynagrodzenia związane z osiągnięciem wieku rozlicza się co kwartał.

3) Robotnicy otrzymują za każdy dzień przepracowany i każde dziecko poniżej 14 lat dodatek w wysokości ustalonej w tabeli płac.

4) O ile w dniach przed wielkimi świętami czas pracy ulegnie skróceniu, to w tych dniach wypłaca się zarobek tylko za czas rzeczywiście przepracowany.

5) Za godziny i dniówki nadliczbowe w dniach powszednich, przepracowane przez danego robotnika ponad 8 godzin przyznaje się 25%-towy dodatek do zarobku, zaś za pracę w niedziele i ustawowe święta 50% dodatek.

6) Za pracę w pierwsze święto Wielkiej Nocy i Bożego Narodzenia oraz w dzień 11 listopada przyznaje się 100% dodatek do zarobku.

Za pracę niedzielną i świąteczną uważa się z reguły pracę wykonywaną w czasie od 6-ej rano w niedzielę lub dzień świąteczny do 6-ej rano następnego dnia roboczego. Dla zakładów o wyjątkowych warunkach pracy dozwolone jest w porozumieniu z radą robotniczą przyjęcie innej godziny, rozpoczynającej pracę świąteczną.

7) Jeżeli na skutek przeszkód ruchowych robotnicy nie mogą wykonywać swej normalnej pracy, to przydziela się im w pierwszych dniach roboczych inną pracę i wypłaca dotychczasowy przeciętny zarobek wraz ze wszystkimi dodatkami. Robotnicy są obowiązani wykonywać w tym czasie pracę odpowiadającą ich kwalifikacjom i zdolnościom nawet wtedy, gdy praca ta nie należy do ich fachu. Robotnik, który wzbrania się wykonywać proponowaną mu pracę zastępczą, nie otrzyma wynagrodzenia. Jeżeli przerwa w pracy trwa dłużej niż 6 dni roboczych, to zakład może zatrudnić robotników w inny sposób, przy czym otrzymają oni zarobki ustalone dla kategorii robotników wykonywujących tę pracę stale (kodeks zobowiązań art. 455 — 459).

8) Nie dokonuje się potrąceń z zarobków:

a) za czas do 8 godzin, stracony nie z winy robotnika z przyczyn związanych z jego osobą dla załatwienia spraw terminowych (tj. z oznaczeniem godziny), jak np. wezwań wojska, policji, sądu i innych władz, o ile wezwania te nie nastąpiły z winy robotnika; robotnik winien przedłożyć kierownictwu zakładu zaświadczenia, stwierdzające ilość straconych godzin.

Wynagrodzenia za stracony czas nie należy wypłacać, jeżeli przez przesunięcie dniówki w tym samym dniu roboczym możliwe jest uniknięcie straty czasu.

b) Za czas stracony na załatwienia spraw związanych ze śmiercią w najbliższej rodzinie: z powodu śmierci żony do dwóch dniówek, z powodu śmierci dziecka lub śmierci rodziców żywiciela do jednej dniówki. W tych wypadkach robotnik winien wykazać się świadectwem zgonu członka rodziny.

c) Za czas stracony z powodu nagłej choroby lub nieszczęśliwego wypadku w najbliższej rodzinie (żony, rodziców, dzieci) po przedłożeniu dowodu stwierdzającego, iż obecność robotnika była konieczna celem niesienia pomocy.

d) Za czas do końca dniówki, w której robotnik uległ nieszczęśliwemu wypadkowi.

9) Zobowiązania pieniężne robotnika (np. zaliczki nadzwyczajne, zaliczki na ziemniaki itd.) mają być w odpowiednim stosunku potrącane z zarobku.

§ 5.

1) Akordy będą tak ustalane, aby robotnik mógł zarobić co najmniej o 20% ponad płacę gwarantowaną.

2) Jeżeli robotnicy pracujący w akordzie nie wyrobią dodatku przewidzianego w okresie jednego miesiąca, to wówczas stawki akordowe podlegają rewizji.

3) Dla rzemieślników, nie pracujących w akordzie, ustala się dodatek fachowy 10—30%.

4) Robotnicy wykonywujący pracę w zastępstwie kategorii wyższej płacy otrzymują płace w tej wysokości, jaka jest wyznaczona dla tej kategorii.

§ 6.

1) Termin wypłaty zarobków ustala kierownictwo zakładu w porozumieniu z przedstawicielami robotników.

2) Jeżeli wypłaty przypadają na niedzielę lub ustawowe święta, to należy je przełożyć na poprzedzający dzień powszedni.

3) Zarobki mają być wypisane wyraźnie na karcie lub torebce zarobkowej z wyszczególnieniem ilości zmian względnie

godzin przepracowanych na dniówkę lub w akordzie oraz zarobków dniówkowych i akordowych.

4) Podjęcie zarobku nie może się odbywać w czasie pracy.

§ 7.

1) Pracodawca dostarcza robotnikowi bezpłatnie przed objęciem pracy narzędzi, za które robotnik jest odpowiedzialny; przy opuszczeniu pracy ma je zwrócić lub zapłacić za brakujące sztuki.

2) Narzędzia wymagające wskutek normalnego zużycia naprawy, uzupełnienia lub wymiany, będą naprawiane, uzupełniane lub wymieniane bezpłatnie, przy czym wymiana zużytych następuje za zwrotem starych; skrzyń i szaf z kłódką na narzędzia dostarcza zakład bezpłatnie.

§ 8.

1) Odzieży ochronnej służącej do ochrony zdrowia i odzieży przy szczególnie brudnych pracach dostarcza robotnikowi zakład. Odzieży tej, pozostającej własnością zakładu, wolno używać tylko podczas pracy.

2) Mydła i ręczników dostarcza się według uznania danego zakładu wzgl. według zarządzeń Inspektora Pracy. Pozostają one własnością zakładu i wolno ich używać tylko w zakładzie.

§ 9.

Robotnicy otrzymują w czasie trwania umowy o pracę węgiel w naturze po cenie obniżonej lub odpowiednie odszkodowanie według następujących zasad:

a) Węgiel w naturze po cenie obniżonej wzgl. odpowiednie odszkodowanie otrzymują tylko osoby, które przepracowały w danym przedsiębiorstwie co najmniej dwa miesiące i są głową gospodarstwa domowego.

b) Robotnicy żonaci otrzymują 4 tony węgla rocznie, robotnicy (ce) nieżonaci żywiciele (lki) rodzin 2 tony, wszyscy inni robotnicy (ce) $1^1/_2$ tony po cenie obniżonej przez dopłatę pracodawcy kwoty zł 17. Jeżeli przedsiębiorstwo nie wydaje osobie uprawnionej węgla w naturze, to należy wypłacić odszkodowanie w wysokości 0.14 zł za każdą dniówkę. Węgiel w naturze po cenie zniżonej lub odpowiednie odszkodowanie otrzymuje osoba uprawniona za każdy dzień przepra-

cowany, dzień choroby, za który pracownik otrzymuje zasiłek chorobowy, płatny dzień urlopu ustawowego, oraz każdy dzień, za który pracownik otrzymał wynagrodzenie na podstawie przepisów ustawowych.

c) Odszkodowanie na węgiel wzgl. węgiel po cenie zniżonej oblicza się i wypłaca wzgl. wydaje kwartalnie z dołu.

Za pół lub ćwierć dniówki itd. wypłaca się lub wydaje połowę lub ćwierć odszkodowania wzgl. węgla, a przy dniówkach zmiennych zalicza się cały przepracowany czas.

Godzin nadliczbowych nie uwzględnia się przy wymiarze węgla wzgl. odszkodowania.

§ 10.

1) Przyjmowanie, zwalnianie i wydalanie robotników regulują przepisy ustawowe.

2) Robotnicy, co do których stwierdzono, że wykonują poza zakładem, w którym są zatrudnieni, inną pracę płatną wymagającą ubezpieczenia, będą wydaleni z zachowaniem terminu wypowiedzenia.

§ 11.

Przepisy przemysłowo-policyjne oraz bezpieczeństwa powinny być obustronnie ściśle przestrzegane.

§ 12.

Lista zaszeregowania i tabela płac stanowią dodatki do niniejszego układu.

§ 13.

Spory wynikające ze stosowania niniejszego układu będą rozstrzygane przez Komisję Rozjemczą, zorganizowaną przez przedstawicieli Rady Przemysłowców Górniczych i Hutniczych w Cieszynie i związków zawodowych na podstawie specjalnego regulaminu.

§ 14.

Układ niniejszy wiąże strony na czas nieoznaczony z tym, że każda ze stron ma prawo układ ten wypowiedzieć listem poleconym w terminie na miesiąc naprzód.

Cieszyn, dnia 4 stycznia 1939 r.

Huta Trzyniec Górniczej i Hutniczej Sp. Akc.:

(—) *Wielgus*

Fabryka Drutu i Gwoździ w Boguminie Górniczej i Hutniczej S. A.:

(—) *Maczak*

Polski Związek Zawodowy Metalowców Z. P. Z. Z.:

(—) *Jan Sitek* (—) *Bajdur*

Związek Metalowców hutników i robotników fabrycznych Zjednoczenia Zawodowego Polskiego (Z. Z. P.):

(—) *Paweł Kubik* (—) *Jędrzejczyk*

Związek Robotników Przemysłu Metalowego w Polsce:

(—) *Kubowicz* (—) *Krejza*

Dodatek Nr 1 do układu zbiorowego pracy.
Lista zaszeregowania dla Huty Trzyniec i Hahna obowiązująca z dniem 1 stycznia 1939 r.

Klasa I: Robotnicy wykwalifikowani i rzemieślnicy wszystkich ruchów oraz opłacani na dniówkę strażnicy policji hutniczej, portierzy, woźni w kancelariach dyrekcji i kasy, sanitariusze, szoferzy.

Klasa II: Robotnicy zatrudnieni przy procesie produkcji w Koksowni, Szamotowni, W. Piecach, Stalowni, Walcowni, Ekspedycji, pomocnicy rzemieślniczy, ponadto strażacy ogniowi i robotnicy nie zatrudnieni bezpo-

średnio w ruchu, lecz wykonujący pracę wyżej kwalifikowaną niż dniówkową.

Klasa III: Robotnicy przy pracach zwykłych.

Klasa IV: Robotnice w pracach pomocniczych.

(—) *Wielgus* (—) *Maczak*

(—) *Sitek* (—) *Bajdur*

(—) *Paweł Kubik* (—) *Jędrzejczyk*

(—) *Kubowicz*

25.

PROTOKÓŁ

z posiedzenia Komisji Rozjemczej dla górnictwa węglowego na obszarze odzyskanych ziem Śląska Cieszyńskiego z dnia 23 stycznia 1939 r.

Komisja Rozjemcza powołana zarządzeniem Ministra Opieki Społecznej z dnia 26 października 1938 r. ogłoszonym w Zbiorze Układów Zbiorowych Pracy Nr 53, poz. 177,

działająca w celu załatwienia zatargu zbiorowego w górnictwie węglowym na obszarze ziem odzyskanych Śląska Cieszyńskiego,

na posiedzeniu w dniu 23 stycznia 1939 r. w Inspektoracie Pracy 75 Obwodu w Cieszynie Zachodnim,

w składzie ustalonym zgodnie z §§ 8, 12, 13, 36 rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 31 maja 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 321):

Przewodniczący: *p. Marian Klott,* Główny Inspektor Pracy i Dyrektor Departamentu w Ministerstwie Opieki Społecznej,

Członkowie: *p. Zygmunt Zaleski,* Sędzia Sądu Okręgowego w Warszawie, Delegat Ministra Sprawiedliwości,

p. Tadeusz Kawczyński, Radca w Ministerstwie Przemysłu i Handlu, Delegat Ministra Przemysłu i Handlu,

wobec uchylenia się trzech ławników ze strony pracodawców od udziału w wydania orzeczenia i automatycznego ustąpienia ławników ze strony pracowniczej, —

poinformowana o zawarciu dobrowolnego układu zbiorowego pracy w górnictwie węglowym przez same strony,

przyjmując z głębokim zadowoleniem to zdarzenie, świadczące o wyrobieniu obu stron, zrozumieniu wzajemnych interesów, poczuciu realizmu gospodarczego, dobrej woli, zdrowym zrozumieniu istoty kompromisu,

świadoma znacznych trudności, na jakie natrafiły strony przy wykonywaniu powierzonego im zadania,

doceniając jak najkorzystniej wykonaną przez strony pracę ze stanowiska potrzeb ogólnych Rzeczypospolitej Polskiej, potrzeb miejscowego przemysłu górniczego i uzasadnionych postulatów ludności robotniczej ziem odzyskanych,

zalecając stronom również i w przyszłości tego rodzaju sposób załatwienia sporów zarobkowych —

s t w i e r d z a,

że przez zawarcie dobrowolnego układu zbiorowego pracy w górnictwie węglowym na ziemiach odzyskanych Śląska Cieszyńskiego zatarg zbiorowy pracy w tym przemyśle został zakończony polubownie, wobec czego przedmiot działalności Komisji Rozjemczej został wyczerpany.

Przewodniczący Komisji Rozjemczej:
(—) *M. Klott*
Główny Inspektor Pracy
Dyrektor Departamentu

Przedstawiciel
Ministerstwa Sprawiedliwości:
(—) *Zygmunt Zaleski*
Sędzia Sądu Okręgowego
w Warszawie

Przedstawiciel
Ministerstwa Przemysłu
i Handlu:
(—) *Tadeusz Kawczyński*
Radca

Sekretarz:

(—) *Jerzy Grzegorz Wengierow*
Radca

Zał.

Zał. do protokółu Komisji Rozjemczej dla górnictwa węglowego na obszarze odzyskanych ziem Śląska Cieszyńskiego z dn. 23.I. 1939 r.

Wobec zawarcia dobrowolnego układu zbiorowego pracy dla górnictwa węglowego na obszarze odzyskanych ziem Śląska Cieszyńskiego Komisja Rozjemcza zaniechała wydania orzeczenia. Załączony układ zbiorowy pracy dla górnictwa węglowego w Zagłębiu Karwińskim normuje sprawy przekazane zarządzeniem Ministra Opieki Społecznej z dnia 26 października 1938 r. (Zbiór Układów Zbiorowych Pracy Nr 53, poz. 177) do rozstrzygnięcia Komisji Rozjemczej. Równocześnie wyjaśnia się, że § 3 pkt 2 układu należy rozumieć w ten sposób, że 25% dodatek do zarobku za godziny nadliczbowe w dniach powszednich obowiązuje tylko w stosunku do dwóch pierwszych godzin nadliczbowych, natomiast za dalsze godziny nadliczbowe przysługuje dodatek w wysokości 50%.

(—) *M. Klott*
Główny Inspektor Pracy
Dyrektor Departamentu

Warszawa, dnia 11 lutego 1939 r.

UKŁAD ZBIOROWY PRACY

w sprawie warunków pracy i płacy robotników zatrudnionych w kopalniach węgla, koksowniach i brykietowniach towarzystw węglowych, zrzeszonych w Radzie Przemysłowców Górniczych i Hutniczych Śląska Cieszyńskiego w Cieszynie.

§ 1.

1) Układ niniejszy obowiązuje kopalnie węgla, koksownie i brykietownie, należące do podpisanych poniżej towarzystw węglowych, zrzeszonych w Radzie Przemysłowców Górniczych i Hutniczych Śląska Cieszyńskiego w Cieszynie oraz zatrudnionych w tych zakładach pracowników, których stosunek pracy oparty jest o postanowienia niniejszego układu.

Układem niniejszym nie są objęte:

zakłady gospodarstwa domowego, rolnego i leśnego, cegielnie, kamieniołomy, piaskownie, tartaki, szpitale, ochronki, sierocińce, przytułki dla starców oraz przedsiębiorstwa prywatne z wyjątkiem przedsiębiorstw górniczych i przewozowych, pracujących pod ziemią.

Osobne układy sprzeczne z postanowieniami tego układu są niedozwolone.

§ 2.

1) Długość czasu pracy odpowiada maksymalnym granicom postanowień ustawowych i zarządzeń właściwych władz.

Czas pracy liczy się od wejścia robotnika do klatki na powierzchni do wyjścia tego robotnika z klatki na powierzchnię, to znaczy robotnik, który zjedzie pierwszą klatką, powinien wyjechać również pierwszą klatką. Przeprowadzenie tego postanowienia będzie kontrolowane w sposób uzgodniony między kierownikami kopalń i radą robotniczą.

2) Sprawę tzw. pogotowia pracy regulują poniższe postanowienia:

a) przez pogotowie pracy rozumie się 12-godzinną obecność bez przerwy w służbie lub zakładzie.

b) Następujące kategorie robotnicze pracują w pogotowiu pracy: stróże, woźnice, ich pomocnicy, stajenni, kierowcy samochodów osobowych, sanitarek, sprzętu przeciwpożarowego oraz ich pomocnicy.

Pogotowie pracy nie obejmuje członków stałych (nieochotniczych) straży pożarnych, utrzymywanych przez zakład, którzy posiadają wyszkolenie przeciwpożarowe i biorą udział w ćwiczeniach.

c) 12-godzinną obecność bez przerwy w służbie lub zakładzie wynagradza się przez dodatek specjalny w wysokości 30% do właściwej płacy dniówkowej.

3) Sygnaliści, maszyniści oraz robotnicy zajęci przy obsłudze urządzeń, będących stale w ruchu, powinni się zmieniać na miejscu pracy; jeżeli odległość od podszybia do miejsca pracy tych kategorii robotników wynosi więcej niż 1/2 km, wówczas otrzymują oni następujące wynagrodzenie za przedłużoną obecność na dole: za drogę od 1/2 km do 1 1/2 km jedna szesnasta (1/16) zarobku dniówkowego za każdy dzień pracy, jednak bez dodatku za pracę nadliczbową za tę szesnastkę; za każdy rozpoczęty dalszy kilometr drogi podwyższa się to specjalne wynagrodzenie dziennie o dalszą szesnastkę.

4) Długość czasu pracy w miejscach o wysokiej temperaturze określają odnośne przepisy.

5) Czas pracy robotników zatrudnionych w ruchu tzw. ciągłym (np. w elektrowniach, koksowniach, brykietowniach itp.) może wynosić przy dniówkach zmiennych przeciętnie 56 godzin tygodniowo, za zezwoleniem właściwych władz.

6) W czasie trwania dniówki można na kopalniach węgla wprowadzić dla robotników zatrudnionych na powierzchni sto-

sownie do wymagań ruchu przerwy w celu odpoczynku i przyjęcia posiłku. Przerwy te mogą wynosić w warsztatach 15 minut, w sortowniach według technicznych możliwości do 45-ciu minut. Przedłużenie przerwy na sortowniach do 1 godziny może nastąpić tylko w wypadkach poważniejszych względów technicznych za zgodą kompetentnych władz. Przerw tych nie wlicza się do czasu pracy. Mogą one być stosowane między trzecią a szóstą godziną pracy.

7) Skrócenie czasu pracy, które okaże się koniecznym z powodu braku zbytu, materiałów, prądu, wagonów itp. może być uregulowane przez kierownictwo zakładu w porozumieniu z radą robotniczą w myśl postanowień właściwych ustaw.

8) Robotnikowi, który uległ ciężkiemu wypadkowi, płaci się w dniu wypadku pełną dniówkę.

9) O ile w dniach przed świętami czas pracy uległ skróceniu dla całej załogi, to wypłaca się zarobek tylko za czas rzeczywiście przepracowany.

10) Przy samowolnym skróceniu czasu pracy przez robotnika następuje zmniejszenie zarobku tak dla robotników dniówkowych jak i akordowych w stosunku do skróconego czasu.

§ 3.

1) O ile z przyczyn technicznych, ruchowych lub z przyczyn dobra ogólnego zachodzi potrzeba przepracowania godzin i dniówek nadliczbowych, do przepracowania których konieczne jest zezwolenie władz, wówczas należy rozdzielić pracę pomiędzy robotników możliwie równomiernie z zastrzeżeniem robót specjalnych, wymagających fachowców.

Przepracowane nadgodziny i dniówki nadliczbowe należy po uzgodnieniu ich ilości z właściwym przełożonym prowadzić w kontroli marek.

2) Za wszystkie godziny i dniówki nadliczbowe, przepracowane w dniach powszednich wypłaca się 25% dodatku do zarobku, zaś za pracę w niedzielę, uznane święta kościelne i święta ustawowe 50% dodatku do zarobku. Za pracę w pierwsze święto Bożego Narodzenia, w 1-sze święto Wielkiej Nocy i w dniu 11-go listopada wypłaca się 100% dodatek do zarobku.

Za pracę niedzielną i świąteczną uważa się pracę wykonaną w czasie od 6-tej rano w niedzielę lub dzień świąteczny do 6-tej rano następnego dnia roboczego.

3) Za dniówki nadliczbowe, które robotnik odrabia na własne życzenie w zamian za dniówki opuszczone bez usprawiedliwienia, nie płaci się dodatku.

4) Świętówki dla fachowców po dniówkach reparacyjnych będą stosowane tylko wyjątkowo.

§ 4.

1) Urlopów udziela się według postanowień ustawowych.

2) Kierownictwo kopalni może w razie poważnej potrzeby po porozumieniu się z radą robotniczą zamiast urlopów zastawić ruch kopalni lub części tejże, o ile tego wymaga potrzeba przeprowadzenia reperatur. Robotnicy, którzy mają prawo do urlopu dłuższego, aniżeli okres przejściowego zastawienia ruchu, mogą dalsze dni urlopu wykorzystać przed rozpoczęciem lub po zakończeniu przerwy, o czym decyduje kierownictwo kopalni w porozumieniu z radą robotniczą. Robotnicy, którzy nie mają prawa do urlopu lub którzy mają prawo do urlopu krótszego niż przerwa w pracy, powinni być, o ile możności, w tym czasie zatrudnieni.

3) Podział urlopów pomiędzy załogą i ich rozpoczęcie następuje na zarządzenie kierownictwa zakładu w porozumieniu z radą robotniczą. Pracodawca nie jest zobowiązany urlopować z jednego oddziału ruchu równocześnie więcej niż 5% załogi uprawnionej do urlopu.

4) Celem umożliwienia udzielenia urlopów w pełnej mierze każdy robotnik jest zobowiązany do zastępowania urlopowanych robotników także z innej grupy.

5) Podczas urlopu robotnik nie może wykonywać żadnej pracy zarobkowej. W wypadkach niestosowania się do tego nie płaci się za urlop żadnego wynagrodzenia, a wynagrodzenie już wypłacone będzie ściągnięte przy najbliższej wypłacie zarobku; z otrzymanych w ten sposób kwot tworzy się specjalny fundusz zapomogowy dla robotników, administrowany przez kierownictwo zakładu i radę robotniczą.

6) Jeżeli robotnik sam wypowie umowę o pracę, wówczas w okresie wypowiedzenia nie ma prawa do urlopu, o ile wyznaczony urlop nie przypada na czas wypowiedzenia. Jeśli wypowiedziano robotnikowi, wówczas ma on prawo do urlopu przed odejściem z pracy. Przy wydaleniach z ważnych przyczyn, przewidujących natychmiastowe zwolnienie z pracy bez wypowiedzenia, nie przysługuje robotnikowi prawo do urlopu.

§ 5.

1) Zarobki robotników zatrudnionych w zakładach objętych niniejszym układem, będą obliczane według „Postanowień o wynagrodzeniu" oraz tabeli płac.

2) Robotnicy płaceni według wieku otrzymają wyższą stawkę od pierwszego dnia tego miesiąca, w którym robotnik osiągnął wiek, przewidziany w postanowieniach o wynagrodzeniu.

§ 6.

1) Zarobki wypłaca się w 2-ch ratach, a mianowicie zaliczkę i wypłatę. Z miesięcznego zarobku wypłaca się 55% zaliczki ostatniego dnia bieżącego miesiąca, resztę natomiast 15 dnia następnego miesiąca. Jeżeli wypłata przypada na niedzielę lub ustawowe święto, to należy ją przełożyć na poprzedzający dzień powszedni.

2) Zobowiązania pieniężne robotnika (np. zaliczki nadzwyczajne na zakup ziemniaków itp.) należy potrącać stosunkowo z zaliczki poza normalnymi potrąceniami (podatki, składki ubezpieczeniowe, czynsze, opłaty za wodę itp.).

3) Zarobki powinny być wypisane wyraźnie na karcie lub torebce zarobkowej. Ilość dniówek względnie godzin płatnych na dniówkę lub w akordzie, jako też zarobki dniówkowe i akordowe należy wyszczególnić.

4) Podjęcie zarobku przez robotnika nie może się odbywać w czasie jego pracy.

§ 7.

1) Kierownictwo kopalni dostarcza lamp górniczych w stanie gotowym do użytku, przy czym robotnicy płacą za naprawę tylko wtedy, gdy zepsucie nastąpiło rozmyślnie lub z powodu niedbalstwa.

Zakład dostarcza również bezpłatnie przy przyjęciu robotnika do pracy narzędzi górniczych i rzemieślniczych.

Robotnik jest odpowiedzialny i ręczy za lampę i narzędzia, a przy opuszczaniu zakładu ma je zwrócić lub zapłacić za brakujące sztuki.

Narzędzia wymagające wskutek normalnego zużycia naprawy, uzupełnienia lub wymiany, będą naprawiane, uzupełniane lub wymieniane bezpłatnie, przy czym wymiana zużytych następuje za zwrotem starych.

Skrzynie na narzędzia będą dostarczane bezpłatnie.

2) Potrącenia za materiały wybuchowe nie mogą być dokonywane powyżej kosztów własnych. Ceny materiałów wybuchowych należy podawać do wiadomości przez ogłoszenie na widocznym miejscu. Zużycia materiałów wybuchowych ponad ustaloną normę nie należy potrącać z zarobku, o ile zostało stwierdzone, że nadmierne zużycie materiałów nie nastąpiło z winy robotnika.

3) Robotnicy pracujący stale w wodzie otrzymują buty gumowe.

4) Woda do picia, glina do nabijania otworów strzelniczych, ciężkie narzędzia i drzewo budulcowe powinny być dostarczane możliwie blisko przodka.

§ 8.

1) Bezpłatny węgiel opałowy otrzymują robotnicy i robotnice w następujących ilościach i pod następującymi warunkami:

a) Żonaci robotnicy bez różnicy kategorii po przepracowanych trzech miesiącach w rewirze otrzymują rocznie 4,3 t, robotnicy żonaci pracujący bez przerwy 8 lat w górnictwie w rewirze otrzymują rocznie 4,8 t.

b) Robotnikom i robotnicom stanu wolnego, którzy przepracują trzy miesiące w górnictwie w rewirze oraz mają własne gospodarstwo domowe, są udowodnionymi jedynymi utrzymującymi gospodarstwo domowe, przysługuje ta sama ilość bezpłatnego węgla, co i robotnikom żonatym.

c) Robotnicy i robotnice stanu wolnego bez różnicy kategorii, pracujący trzy miesiące w zakładzie i żyjący ze swymi rodzicami lub rodzeństwem we wspólnym gospodarstwie domowym i ponoszący przeważające koszty utrzymania tego gospodarstwa, otrzymują rocznie 2,0 t węgla opałowego.

d) Wdowy po robotnikach, którzy mieli prawo do bezpłatnego węgla, zatrudnione w tymże zakładzie jako robotnice, nabywają prawo do bezpłatnego węgla z dniem rozpoczęcia pracy.

2) Jeżeli w jednym i tym samym gospodarstwie domowym więcej osób ma prawo do bezpłatnego węgla, to całkowita ilość węgla, przypadająca na takie gospodarstwo, nie może przekraczać 7,0 t rocznie.

3) Robotnicy stanu wolnego, którzy w czasie tygodnia mieszkają w domach sypialnych, nie mają prawa do bezpłatnego węgla.

4) Robotników rozwiedzionych i owdowiałych uważa się za samotnych, jeżeli nie udowodnią, że prowadzą własne gospodarstwo domowe.

5) Za dniówkę przepracowaną uważa się również dni choroby, ustawowe dni urlopowe, dni zarządzonych świętówek i te opuszczone dni pracy, które zostały w należyty sposób usprawiedliwione. Ilość bezpłatnego węgla opałowego zmniejsza się za każdą bez usprawiedliwienia opuszczoną dniówkę o 1/300.

6) Jako bezpłatny węgiel opałowy winien być wydawany zasadniczo sortyment 20—40 m/m lub brykiety i bulety, których wydaje się o 10% więcej.

7) Zatrudniony ma prawo do połowy bezpłatnego opału w węglu oraz drugiej połowy w nadających się na sprzedaż brykietach lub buletach. W razie, gdyby warunki zbytu tego wymagały, można stosunek obu paliw zmienić i wydać bądź to węgiel, bądź to brykiety lub bulety.

8) Robotnicy odbierają węgiel deputatowy na kopalni.

9) Bezpłatny węgiel opałowy wydaje się wyłącznie do własnego użytku domowego. Płatne lub bezpłatne odstąpienie węgla jest niedopuszczalne i pociąga za sobą odebranie węgla na przeciąg 6 miesięcy.

10) Robotnikom żonatym, którzy są w zakładzie zatrudnieni ponad jeden rok, a prowadzą poza obwodem rewiru kopalnianego gospodarstwo domowe, wypłaca się na ich żądanie odszkodowanie w wysokości ustalonej każdorazowo. Odszkodowanie to może być podjęte do końca stycznia następnego roku. Kto w tym okresie wspomnianego odszkodowania nie żądał, ten traci prawo do niego.

Kierownictwo zakładu decyduje o tym, które miejscowości należy uważać za leżące w obrębie rewiru kopalnianego.

11) O ile kopalnie obowiązane są płacić podatek węglowy, to robotnik ma zapłacić przypadający na niego udział.

12) Inwalidzi, których zdolność do zarobkowania wskutek nieszczęśliwego wypadku w zakładzie została zmniejszona co najmniej o 50%, nabywają prawo do bezpłatnego węgla z dniem, w którym ulegli wypadkowi lub od dnia, od którego zostanie im przyznana renta wypadkowa.

Inni inwalidzi, których trwała i zupełna niezdolność do pracy została bezspornie stwierdzona przez 2-ch lekarzy, mają prawo do bezpłatnego węgla, o ile mają zaliczone 10 lat pracy w górnictwie w rewirze. Inwalidzi, którzy byli zatrudnieni bez

przerwy przez 25 lat w górnictwie w rewirze, nie potrzebują wykazywać zupełnej niezdolności do pracy. Wymienieni wyżej inwalidzi mają prawo do 1,5 t węgla rocznie.

13) Prawo do bezpłatnego węgla mają wyżej wymienieni inwalidzi, o ile udowodnią prowadzenie samodzielnego gospodarstwa domowego i jeżeli w tym gospodarstwie nikt inny nie otrzymuje bezpłatnego węgla. Inwalidzie wolno odwieźć węgiel do swojego miejsca zamieszkania tylko wozem; przesłanie bezpłatnego węgla wagonem jest wykluczone.

Inwalidzi uprawnieni do odbioru bezpłatnego węgla nie mają prawa do odszkodowania, jeżeli zakład, który bezpłatnego węgla dostarczał, nie jest w stanie z powodu przeszkody w prowadzeniu zakładu nadal im go dostarczać.

Inwalidzi nie mają w żadnym wypadku prawa do wynagrodzenia za nieodebrany bezpłatny węgiel.

14) Wdowy po czynnych robotnikach, którzy ulegli w zakładzie śmiertelnemu wypadkowi, mają prawo do 1,0 t bezpłatnego węgla rocznie, o ile utrzymują w swoim gospodarstwie domowym co najmniej 2 dzieci w wieku poniżej lat 14 bez względu na czas zatrudnienia swego męża.

§ 9.

1) Żywicielem w myśl powyższego jest robotnik(ca), który(a) w miejsce ojca brakującego lub niezdolnego do zarobkowania utrzymuje niezdolnych do zarobkowania dziadków, rodziców, dzieci lub rodzeństwo do lat 16-tu i mieszka razem z utrzymywanymi.

2) W każdej rodzinie uważa się za żywiciela tylko jedną osobę zdolną do zarobkowania, a mianowicie najwięcej zarabiającą bez względu na miejsce zatrudnienia.

3) Jeżeli utrzymywani członkowie rodziny posiadają własne dochody, to uznanie za żywiciela następuje tylko wtedy, gdy dochody te nie przekraczają 65 zł miesięcznie.

4) Żywiciele obowiązani są dostarczać zaświadczeń z gminy co do ilości utrzymywanych osób i okoliczności, że wraz z nimi mieszkają.

§ 10.

Przyjmowanie i wydalanie robotników odbywa się według przepisów regulaminu pracy i właściwych ustaw.

§ 11.

Przy wynajmie mieszkań zakładowych obowiązują przepisy ustawowe. Umowę o najmie mieszkania i umowę o pracę należy zawierać oddzielnie.

§ 12.

Robotnicy, co do których stwierdzono, że poza zatrudnieniem na kopalni wykonują inną pracę zarobkową, wymagającą ubezpieczenia, zostaną zwolnieni z pracy z zachowaniem terminu wypowiedzenia.

§ 13.

Różnice poglądów na właściwe stosowanie tego układu powinny być najpierw wyjaśnione między danym robotnikiem lub daną grupą robotników a właściwym urzędnikiem ruchu. Jeżeli nie dojdzie do porozumienia, to sprawa powinna być uregulowana między kierownictwem ruchu i radą robotniczą. Jeżeli na tej drodze nie dojdzie do porozumienia, to spór rozstrzygnie ostatecznie Komisja Rozjemcza, powołana do tego celu przy Radzie Przemysłowców Górniczych i Hutniczych w Cieszynie i obradująca na podstawie dołączonego do niniejszego układu regulaminu.

§ 14.

Dla ustalenia zarobków w myśl § 1154 b Kodeksu Cywilnego obowiązuje postanowienie ustawy z dnia 1 kwietnia 1921 r. (Nr 155 Zbioru Ustaw i Rozporządzeń).

Obowiązek płacenia odszkodowania w myśl § 1154 b Kodeksu Cywilnego ustaje z dniem wygaśnięcia postanowień tego paragrafu.

§ 15.

Układ niniejszy wiąże strony od 1 stycznia 1939 r. na czas nieoznaczony; każda ze stron ma prawo układ ten wypowiedzieć listem poleconym na trzy (3) miesiące przed końcem kalendarzowego kwartału, w sposób zgodny z ustawą o układach zbiorowych.

POSTANOWIENIA O WYNAGRODZENIU.

A. Dodatek na dzieci.

1) Dodatek na dzieci płaci się tylko za każdą przepracowaną dniówkę roboczą oraz za ustawowe dni urlopowe w stosunku za jedną dniówkę w każdym dniu roboczym.

2) Robotnicy i robotnice mają prawo do dodatku 0,20 zł na każde dziecko przez nich utrzymywane do 14-go roku życia dziecka za każdą przepracowaną dniówkę.

Na dzieci, które z powodu fizycznej lub umysłowej niezdolności nie mogą wykonywać pracy zarobkowej oraz na dzieci, które i po 14-tym roku życia uczęszczają do szkoły publicznej z całodziennym nauczaniem i z tego powodu nie zarobkują, udziela się dodatku na dzieci i po 14-tym roku życia, najdalej jednak do 18-go roku życia. Dzieci, które uczęszczają do publicznej szkoły z całodziennym nauczaniem, muszą się wykazać dobrym postępem z każdego półrocza. W tych wypadkach udziela się dodatku na jedno uczące się dziecko w rodzinie.

3) Dodatku na dzieci udziela się na dzieci ślubne, nieślubne, wnuki, rodzeństwo i na sieroty po rodzeństwie tak długo, jak długo mieszkają one wspólnie z danym robotnikiem lub daną robotnicą i są przez nich całkowicie utrzymywane. Za dzieci utrzymywane przez danego robotnika lub daną robotnicę uważa się takie dzieci, które oprócz renty sierocej z ubezpieczenia górniczego lub Zakładu Ubezpieczeń innych dochodów nie mają.

4) Robotnicy i robotnice mają w myśl naprowadzonych powyżej postanowień prawo do pobierania dodatku na dzieci także i w czasie niezdolności do pracy wskutek nieszczęśliwego wypadku w zakładzie tak długo, jak długo mają prawo do pobierania zasiłku w czasie choroby, jednak najdalej do 28 dni.

5) Nieprzepracowane dniówki z powodu obowiązkowego brania udziału w zgromadzeniach i zebraniach Spółki Brackiej (Zakład Ubezpieczeń), dalej z powodu brania udziału w charakterze ławnika w sądzie pojednawczym lub rozjemczym uważa się, o ile chodzi o dodatek na dzieci, za przepracowane.

6) Dodatki na dzieci wypłaca się równocześnie z zarobkiem za dany okres zarobkowy. Wysokość dodatku na dzieci ustala się według stanu rodziny robotnika w ostatnim dniu odnośnego okresu zarobkowego.

7) Robotnik lub robotnica, którym przysługuje prawo do dodatku na dzieci, są obowiązani do natychmiastowego podania zakładowi o zmianie zaszłej w ilości członków rodziny.

8) Za dzieci nieślubne, które nie żyją we wspólnym gospodarstwie domowym, nie należy się dodatek, z wyjątkiem wypadku, gdy nieślubny ojciec udowodni, że wypełnia swe prawne obowiązki płacenia alimentów, zaś nieślubna matka udowodni, że jako robotnica nie pobiera od swego pracodawcy dodatku na dziecko.

B. Ustalanie zarobków.

1. Akord należy ustalić tak, aby przy normalnej wydajności robotnik osiągnął właściwą płacę akordową.

Przy wyższej wydajności zarobi robotnik odpowiednio więcej, przy niższej wydajności zawinionej przez niego odpowiednio mniej.

Specjalnie trudne warunki pracy w danym przodku należy uwzględnić przy ustalaniu norm wydajności w akordzie lub przez specjalny dodatek. Zawieranie względnie ustalanie akordów powinno się odbywać bezpośrednio w przodkach; ustalone w ten sposób wydajności są wydajnościami normalnymi dla danego miejsca pracy.

Spory zachodzące przy ustalaniu akordów załatwia kierownictwo z członkiem rady robotniczej danego pola lub w jego miejsce z przewodniczącym rady robotniczej, zasadniczo w danym przodku.

Jeżeli wydajność w okresie miesięcznym spadnie poniżej 85%, przewidzianej w umowie akordowej, robotnik powinien spadek ten usprawiedliwić. Jeżeli spadek wydajności zostanie usprawiedliwiony, robotnik ma prawo do 85% zarobku, ustalonego umową akordową, oraz jest uprawniony do żądania rewizji stawek akordowych. Jeżeli spadek wydajności nie zostanie usprawiedliwiony, robotnik otrzyma zarobek odpowiadający jego wydajności.

Spory na tym tle powstałe powinny być załatwiane bezpośrednio między zainteresowanym robotnikiem i kierownictwem kopalni, a w razie niedojścia do porozumienia — z udziałem rady robotniczej. O ile nie dojdzie do porozumienia, spór

zostaje przekazany do rozstrzygnięcia Komisji Rozjemczej przy Radzie Przemysłowców Górniczych i Hutniczych w Cieszynie.

W zależności od warunków lokalnych można zatrudniać na chodnikach rębaczy i ładowaczy w dwóch i więcej miejscach pracy w ciągu dniówki.

Dla poszczególnych drużyn można ustalać wspólny akord, przy czym poszczególne kategorie robotników powinny osiągnąć zarobki według następujących stawek:

a) rębacze 100%

b) młodsi rębacze 90%

c) ładowacze 70—86%, a mianowicie

do 2 lat zatrudnienia przy ładowaniu	70%
„ 4 „ „ „ „	74%
„ 6 „ „ „ „	78%
„ 8 „ „ „ „	82%
ponad 8 lat „ „ „	86%

d) wozacy nie zatrudnieni w przodku a objęci wspólnym akordem 70—75%

e) taczkarze 50%.

Wrębiarzom pracującym przy dużych maszynach wrębowych przysługują zarobki rębaczy w danym miejscu pracy.

2) Budowacze.

Są to zasadniczo rębacze, którzy nie chcą albo nie mogą pracować w przodku. Przy dłuższej pracy w warunkach tak regularnych, że umożliwiają one ustalenie akordu, można dla budowaczy ustalić akord.

3) Robotnicy przy podsadzce.

Robotnicy zatrudnieni przy podsadzce otrzymują we wspólnym akordzie obejmującym urabianie, podsadzanie itp. 70 — 90% zarobku rębacza w węglu.

Przy płacy na dniówkę otrzymują robotnicy zatrudnieni przy podsadzce zarobki dniówkowe swych kategorii.

4) Robotnicy zatrudnieni przy opylaniu, transporcie drzewa itp. pracach, dla których nie można ustalić akordu, otrzymują zarobek dniówkowy swych kategorii.

5) Przodownicy otrzymują 5% więcej niż robotnicy danej kategorii.

6) Ratownicy.

Robotnicy zajęci niezawodowo otrzymują za ćwiczenia ratownicze:

w czasie dniówki płace podane w poz. 18 a tabeli płac,
poza dniówką płace podane w poz. 18 b tabeli płac.

Przy wykonywaniu szczególnie niebezpiecznych robót, zwłaszcza w aparatach ratowniczych, otrzymują robotnicy dodatek według uznania kierownictwa kopalni.

7) O ile warunki pracy w danych miejscach na powierzchni umożliwiają ustalenie akordu, to ustala się go w ten sposób, aby zarobki przy należytej wydajności były wyższe od odpowiednich stawek dniówkowych o 15%.

8) Premię dla maszynistów maszyn wydobywczych oblicza się za wszystkie dniówki bez różnicy i bez względu na to, czy się wydobywało czy też nie.

9) Strażacy pożarni otrzymują właściwą im płacę dniówkową.

C. Mianowanie i zaszeregowanie.

1. Mianowanie na młodszych rębaczy albo rębaczy następuje tylko w miarę potrzeby danej kopalni i przy uwzględnieniu sprawności oraz ilości przepracowanych lat.

Robotnik mający zostać młodszym rębaczem musi przepracować co najmniej 5 lat w kopalni, z tego przynajmniej 2 lata w akordzie drużyny w kamieniu lub w węglu. Młodszy rębacz, który przepracował w przodku w tym charakterze co najmniej dwa lata w akordzie, może być mianowany rębaczem. Przerwy w pracy akordowej rębacza młodszego, spowodowane przejściowym zatrudnieniem go na dniówkę na czas jednego miesiąca, zalicza się do dwuletniego okresu pracy w charakterze rębacza młodszego w akordzie.

Przez wymaganą kwalifikację rębacza należy rozumieć oprócz znajomości regulaminu pracy i przepisów bezpieczeństwa, które kandydat ma wykazać przed kierownictwem zakładu, także konieczną wprawę, wymaganą do wykonywania prac rębacza (wiercenie, budowanie, kładzenie szyn itd.). Ponowne wykazanie kwalifikacji jest możliwe po upływie jednego roku. O ile także i po upływie tego terminu kandydat nie zda egzaminu, należy go zaszeregować z powrotem do kategorii ładowaczy.

2) Maszynistom, którzy przy maszynach wydobywczych tylko pomagają, zalicza się czas pracy przy maszynach wydobywczych tylko w części, odpowiadającej tej części dniówki, przez którą używano ich przy maszynach wydobywczych. Na przykład maszynista przy kompresorze pomaga przy maszynie wydobywczej dwie godziny dziennie przez 6 lat; wtedy czas pracy przy maszynie wydobywczej oblicza się $6 \times 2/8 = 1^1/_2$ r. O ile miałby on przy poprzednim zatrudnieniu jako maszynista lub palacz większy zarobek, to zarobek ten zostaje niezmieniony.

3) Starsi palacze.

Przy kotłach o wielkiej powierzchni z mechanicznymi urządzeniami do zasilania paleniska można ustalić starszego palacza nawet wtedy, gdy liczba wszystkich palaczy jest mniejsza niż 4; w żadnym wypadku jednak nie można ustalać na zmianę więcej niż jednego starszego palacza.

4) Nieegzaminowani palacze.

Nieegzaminowani palacze powinni najpóźniej w ciągu pół roku zgłosić się do egzaminu; jeżeli złożą egzamin, otrzymają płace jako egzaminowani tak długo, jak długo wykonują rzeczywiście pracę palacza, w przeciwnym razie będą płaceni i nadal jako nieegzaminowani. W razie ponownego niezdania egzaminu, zaszeregowuje się ich do kategorii dniówkarzy.

5) Czyściciele kotłów.

Pod pracą w nadzwyczaj trudnych warunkach należy rozumieć pracę we wnętrzu kotła i w wielkim gorącu; dodatek dochodzić może do wysokości 0,50 zł na dniówkę stosownie do stopnia trudności pracy. Przy czyszczeniu kotłów od zewnątrz przyrządem dodatek ten odpada.

6) Popielarze.

Za pracę w specjalnie trudnych warunkach uważa się tę pracę, przy której popielarz sam wygarnia rozpalony popiół z pod kotła, w kanałach i jest wystawiony na działanie gorąca. Pracy we wszystkich innych wypadkach nie uważa się za pracę w specjalnie trudnych warunkach.

7) Rzemieślnicy.

Pod tą nazwą należy rozumieć tych wyuczonych rzemieślników, którzy zostali przyjęci do pracy rzemieślniczej. O ile zaszła potrzeba przyjęcia wyuczonych rzemieślników do pracy na dole, np. jako wozaków, to opłaca się ich jako robotników na dole — wozaków. Jeżeli używa się szczególnie zręcznych rębaczy jako rzemieślników — cieśli lub stolarzy na powierzchni należy ich opłacać tak jak rzemieślników.

Dodatek I.

TABELA PŁAC.

Poz.	Kategoria	Stawka zł	Uwagi
	Kopalnie		
	A. Dół.		
1	Strzałowi	9.00	
2	a) rębacze w akordzie	9.00	
	b) rębacze na dniówkę	7.90	
3	Młodsi rębacze	7.10	
4	Ładowacze, wozacy i taczkarze w zależności od wykonywanej pracy		
	a) powyżej 25 lat	5.50—6.50	
	b) od 18 — 25 lat	4.50—5.50	
5	a) Naprawiacze szybów wydobywczych i wentylacyjnych	9.00	Stawki 5 a) i b) dotyczą prac wykonywanych wprost w szybie
	b) ci sami na mokrych robotach	9.60	
6	Sygnaliści na podszybiach głównych szybów	7.60	
7	Zaciskacze i odbieracze na podszybiach głównych szybów	6.00—7.30	
8	Sygnaliści na podszybiach szybów pomocniczych	7.20	
9	Zaciskacze i odbieracze na podszybiach szybów pomocniczych	5.00—6.50	
10	Dodatek za sprawność:		
	a) sygnaliści	0.25—0.50	
	b) zaciskacze i odbieracze	0.12—0.25	
11	Rębacze-naprawiacze	8.00	
12	Budowacze	7.40	
13	Rzemieślnicy przy pracy na dole:		
	a) wyuczeni z pełną kwalikacją w wieku do 20 lat	5.40	
	w wieku od 20 — 25 lat	5.60—6.50	
	w wieku od 25 — 30 lat	7.20 - 8.00	
	w wieku ponad 30 lat	8.20—9.00	
	b) inni niewyuczeni	jak wozacy	
14	Rzemieślnicy z powierzchni przy pracach w szybach wydobywczych i wentylacyjnych	swój zarobek + dodatek 0.40	

Poz.	Kategoria	Stawka zł			Uwagi
15	a) kierowcy lokomotyw na dole	6.50—7.20			+ 5-10% dodatku stosownie do ilości odwiezionych wózków
	b) konwojenci przy lokomotywach	jak wozacy			
		z praktyką służbową			
		do 5 lat	od 5 do 10 lat	ponad 10 lat	
16	Obsługa pomp o mocy ponad 300 KM	7.00	7.50	8 00	
17	Obsługa wszystkich innych maszyn	„ 6.80	„ 7.00	„ 7.30	
18	Ratownicy zajęci niezawodowo za udział w ćwiczeniach ratowniczych				
	a) w czasie dniówki	1.00 na godzinę			
	b) poza dniówką	1.25 na godzinę			
	B. Powierzchnia.				
	I. Obsługa maszyn.				
19	Maszyniści przy maszynach wydobywczych na szybach głównych				
	a) do 5 lat zadawalniającej służby przy maszynie wy dobywczej	7.50 + 0.20 zł/godz. premii			
	b) przy 5—10 letniej zadawalniającej służbie przy maszynach wydobywczych	7.75 + 0.25 zł/godz. premii			
	c) przy dłuższej niż 10 lat zadawalniającej służbie przy maszynach wydobywczych	8.00 + 0.25 zł/godz premii			
		z praktyką służbową			
		do 5 lat	od 5 lat 10 lat	ponad 10 lat	
20	Maszyniści przy głównych turbinach i tablicach rozdzielczych w wielkich centralach elektrycznych	7.30	7.60	7.80	
21	Pozostali maszyniści w centralach elektrycznych oraz przy kompresorach i maszynach wydobywczych na szybach pomocniczych	6.30	6.50	6.80	
22	Maszyniści przy wszelkich innych maszynach	5.70	6.00	6.30	

Poz.	Kategoria	Stawka zł	Uwagi
23	Obsługa elektrycznych motorów i pomp (nieegzam.) przy pracach podrzędnych	jak dniówkarze z dodatkiem 0.25	
24	Maszyniści lokomotyw kolei normalno-torowych:		
	a) wyuczeni rzemieślnicy	7.00 7.30 7.50	
	b) niewyuczeni rzemieślnicy	6.30 6.50 6.80	
25	Maszyniści lokomotyw kolei wąsko-torowych		
	a) wyuczeni rzemieślnicy	6.30 6.50 6.80	
	b) niewyuczeni rzemieślnicy	5.90 6.20 6.40	
26	Egzaminowani przetokowi przy lokomotywach przetokowych	5.20 5.60 5.90	
27	Pierwszy przetokowy (najwyżej jeden na dniówkę na danym zakładzie) otrzymuje dodatek	0.25	Dodatek ten wypłaca się tam, gdzie pracuje więcej niż jedna lokomotywa
	II. Obsługa kotłowni		
28	Starsi palacze	6.80	Na danym zakładzie jeden na dniówkę przy zatrudnionych na dniówce 4 lub więcej palaczach
29	Egzaminowani palacze	z praktyką służbową	
	a) przy kotłach ponad 5 atm. ciśnienia	do 5 lat / 5—10 lat / ponad 10 lat / ponad 15 lat 5.90 6.20 6.40 6.70	
	b) przy kotłach poniżej 5 atm. ciśnienia	5.50 5.80 6.00	
30	Nieegzaminowani palacze		
	a) w wieku do 25 lat	4.90	
	b) w wieku od 25 — 30 lat	5.20—5.50	
	c) w wieku ponad 30 lat	5.70—5.90	
31	Czyściciele kotłów		
	a) jeżeli są egzaminowanymi palaczami	jak palacze	
	b) inni do 20 lat	jak dniówkarze	
	c) w wieku od 20—25 lat	4.50—4.90	
	d) w wieku od 25—30 lat	5.20—5.50	
	e) w wieku ponad 30 lat	5.70—6.10	
	f) w specjalnie ciężkich warunkach dodatek do wysokości	0.50	

Poz.	Kategoria	Stawka zł	Uwagi
32	Popielarze		
	a) w wieku od 20—25 lat	4.50—4.90	
	b) w wieku od 25—30 lat	5.20—5.50	
	c) w wieku ponad 30 lat	5.70—6.10	
	d) w specjalnie trudnych warunkach dodatek do wysokości	0.25	
	III. Rzemieślnicy.		
33	Rzemieślnicy wyuczeni z pełną kwalifikacją		
	a) w wieku do 20 lat	4.20—4.70	
	b) w wieku od 20—25 lat	5.00—6.00	
	c) w wieku od 25—30 lat	6.20—7.00	
	d) w wieku ponad 30 lat	7.20—8.00	
34	Niewyuczeni pomocnicy rzemieślników		
	a) w wieku do 20 lat	3.60—4.00	
	b) w wieku od 20—25 lat	4.30—4.90	
	c) w wieku od 25—30 lat	5.20—5.80	
	d) w wieku ponad 30 lat	6.10—6.50	
35	Uczniowie		
	a) w pierwszym roku nauki	1.30	
	b) w drugim roku nauki	1.80	
	c) w trzecim roku nauki	2.40	
	IV. Obsługa szybów i sortowni.		
36	Sygnaliści na nadszybiach głównych szybów	7.00	
37	Zaciskacze i odbieracze na nadszybiach głównych szybów	5.40—5.90	
38	Sygnaliści na nadszybiach szybów pomocniczych	6.60	
39	Zaciskacze i odbieracze na nadszybiach szybów pomocniczych	5.20—5.70	
40	Dodatek za sprawność		
	a) sygnaliści	0.25—0.50	
	b) zaciskacze i odbieracze	0.12—0.25	
41	Robotnicy przy sortowaniu węgla	jak dniówkarze + 0.25 dodatku	

Poz.	Kategoria	Stawka zł	Uwagi
42	Obsługa kolei linowych na powierzchni		
	a) mężczyźni	jak popielarze	
	b) kobiety	2.50—3.60	
	V. Inni robotnicy na powierzchni.		
43	Starsi lampiarze	5.20—5.60	
44	Lampiarze	jak dniówkarze + 0.15 dodatku	
45	Lampiarze przy lampach elektrycznych, dalszy dodatek	0.15	
46	Łazienni		
	a) byli rębacze, rzemieślnicy, maszyniści i palacze	5.60	
	b) inni	4.30	
47	Stróże	5.20	
48	Woźnice	5.20—5.70	
49	Szoferzy		
	a) będący rzemieślnikami i umiejący naprawiać wóz	6.30—7.30	
	b) niebędący rzemieślnikami	5.70—6.30	
50	Pomocnicy przy samochodach	jak dniówkarze	
51	Ogrodnicy		
	a) bez świadectwa	jak dniówkarze	
	b) ze świadectwem	5.70—6.50	
52	Dniówkarze		
	a) w wieku do 16 lat	2.30	
	b) w wieku od 16—17 lat	2.30—2.60	
	c) w wieku od 17—18 lat	2.70—2.90	
	d) w wieku od 18—20 lat	3.10—3.50	
	e) w wieku od 20—25 lat	3.70—4 40	
	f) w wieku od 25—30 lat	4.70—5.30	
	g) w wieku ponad 30 lat	5.60—5.90	
53	Kobiety		
	a) w wieku 14—16 lat	1.80—2.10	
	b) w wieku od 16—18 lat	2.10—2.30	
	c) w wieku od 18—20 lat	2.40—2.70	
	d) w wieku od 20—24 lat	2.80—3.00	
	e) w wieku ponad 24 lat	3.20—3 60	
	f) wdowy po własnych robotnikach otrzymują ponadto dodatek na dniówkę	0.25	

Poz.	Kategoria	Stawka zł			Uwagi
54	Inwalidzi				
	a) pod ziemią	4.70			
	b) na powierzchni	3.60			
	Koksownie.				
55	Koksiarze przeciętna z kategorii	7.60			
56	Nakładacze koksu przeciętna z kategorii	7.20			
57	Wozacy	5.50 – 6.00			
58	Obsługa rurociągów gazowych	4.80—5.80			
59	Obsługa dysz, wentyli, wozów napełniających i wozów gaśniczych, maszyniści na piecach, ubijacze, napełniacze, zalepiacze	dotychczasowe stawki na poszczególn. koksowniach + 4%, zarobki nie mogą być jednak niższe od zarobków dniówkarzy + 0.40 na dniówkę			
60	Maszyniści przy turbinach głównych i tablicach rozdzielczych w wielkich centralach elektrycznych	z praktyką służbową do 5 lat	od 5 do 10 lat	ponad 10 lat	
		7.30	7.60	7.80	
61	Inni przy maszynach i kondensatorach w centralach elektrycznych	6.30	6.50	6.80	
62	Przy wszystkich pozostałych mniejszych maszynach	5.70	6.00	6.30	
63	a) Łazienni, byli koksiarze, fachowcy, maszyniści i palacze	5.60			
	b) inni	4.30			
64	Obsługa urządzeń w fabryce siarczanu amonowego	o 0.25 więcej niż w fabrykach benzolu lub kondenzacji			
65	Robotnicy w suszarni siarczanu amonowego	jak dniówkarze			
66	Wybieracze szlamu, dniówkarze na hałdzie i odwożący kamień				
	a) mężczyźni	jak dniówkarze			
	b) kobiety	swoją stawkę + 0.25			

Poz.	Kategoria	Stawka zł	Uwagi
67	Przodownicy przy piecach koksowych, kolejach linowych, płuczkach, w sortowniach, warsztatach, fabrykach produktów ubocznych itp.	otrzymują 5% więcej niż robotnicy odpowiedniej kategorii	
68	Obsługa urządzeń w płuczce		
	a) w wieku od 20—25 lat	5.70	
	b) w wieku od 25—30 lat	5.95—6.15	
	c) w wieku ponad 30 lat	6.30—6.65	
69	Robotnicy w płuczce		
	a) w wieku od 18—20 lat	4.10	
	b) w wieku od 20—25 lat	4.45—4.95	
	c) w wieku od 25—30 lat	5.05—5.60	
	d) w wieku ponad 30 lat	5.75—6.35	
70	Obsługa urządzeń w fabrykach benzolu		
	a) w wieku od 20—25 lat	5.30—5.80	
	b) w wieku od 25—30 lat	6.05—6.55	
	c) w wieku ponad 30 lat	6.80—7.15	
71	Pomocnicy robotników wymienionych w poz. 70	jak dniówkarze + 0.25	
72	a) Maszyniści lokomotyw kolei normalno-torowych	jak na kopalniach	(patrz. poz. 24 a), b),)
	b) dodatek dla maszynistów dojeżdżających do kolei państwowych	0.07 zł/godz.	
73	Maszyniści lokomotyw kolei wąsko-torowych	jak na kopalniach	(patrz. poz. 25) a), b),)
74	Egzaminowani przetokowi	" " "	" 26 i 27)
75	Starsi palacze	" " "	" 28
76	Egzaminowani palacze	" " "	" 29 a, b,)
77	Nieegzaminowani palacze	" " "	" 30 a—c)
78	Czyściciele kotłów	" " "	" 31 a—f)
79	Popielarze	" " "	" 32 a—d)
80	Rzemieślnicy	" " "	" 33 a—d)
81	Niewyuczeni pomocnicy rzemieślników	" " "	" 34 a—d)
82	Uczniowie	" " "	" 35 a—c)
83	Obsługa kolei linowych	" " "	" 42 a, b)
84	Stróże	" " "	" 47)
85	Woźnice	" " "	" 48)
86	Szoferzy	" " "	" 49 a, b)
87	Pomocnicy przy samochodach	" " "	" 50)

Poz.	Kategoria	Stawka zł	Uwagi
88	Ogrodnicy	" " "	" 51 a, b)
89	Dniówkarze	" " "	" 52 a—g)
90	Kobiety	" " "	" 53 a—f)
91	Inwalidzi	" " "	" 54 b)

Powyższe stawki ulegają dla zakładów „Wacław" w Porębie, „Eugeniusz" w Pietwałdzie oraz „Zofia" w Porębie obniżce o 5% z zaokrągleniem liczb w górę do piątki lub zera.

DODATEK II.

REGULAMIN

czynności Komisji Rozjemczej przy Radzie Przemysłowców Górniczych i Hutniczych w Cieszynie dla rozstrzygania sporów wynikłych na tle stosowania układu zbiorowego w górnictwie.

§ 1.

Na podstawie § 13-go układu zbiorowego, zawartego między Radą Przemysłowców Górniczych i Hutniczych w Cieszynie a podpisanymi związkami zawodowymi, tworzy się Komisję Rozjemczą dla rozstrzygania sporów wynikłych na tle stosowania układu zbiorowego w górnictwie.

§ 2.

Siedziba i biuro Komisji Rozjemczej znajduje się przy Radzie Przemysłowców Górniczych i Hutniczych w Cieszynie. Bieżącą korespondencję Komisji Rozjemczej podpisuje dyrektor Biura Rady.

§ 3.

Komisja Rozjemcza rozstrzyga spory, które powstały na tle interpretacji albo niewłaściwego stosowania układu zbiorowego, zawartego między stronami.

§ 4.

Orzeczenia Komisji Rozjemczej obowiązują strony ostatecznie.

§ 5.

Komisja Rozjemcza składa się z przewodniczącego i 6-ciu ławników, po trzech z każdej strony.

Bezstronnego przewodniczącego i jego zastępcę wybierają uczestnicy układu spośród fachowców z poza swego grona na okres jednego roku. Obie strony przedstawiają Radzie Przemysłowców Górniczych i Hutniczych swoich ławników.

§ 6.

Do Komisji Rozjemczej mogą się zwracać: Rada Przemysłowców oraz organizacje zawodowe w imieniu swych członków. Przed wniesienem każdego wniosku do Komisji Rozjemczej muszą się poprzednio odbyć układy stosownie do przepisu § 13 układu zbiorowego, celem ugodowego załatwienia sporu. We wnioskach wniesionych w dwuch egzemplarzach należy możliwie dokładnie określić sprawę sporną z podaniem dowodów, a w szczególności należy dołączyć do wniosku piśmienny dowód, że interwencja u kierownictwa zakładu w danej sprawie spornej została przez przewodniczącego rady robotniczej, ewentualnie przez członka rady robotniczej za zgodą przewodniczącego tej rady przeprowadzona.

Dowód ten powinien być podpisany przez:

1) przewodniczącego rady robotniczej,

2) przez członka rady robotniczej przeprowadzającego interwencję i

3) przez kierowników zakładu.

Biuro Komisji Rozjemczej przesyła wniosek natychmiast po jego wpłynięciu stronie przeciwnej. która powinna przesłać swe oświadczenie w dwuch egzemplarzach Komisji Rozjemczej w przeciągu 14 dni. Biuro Komisji przesyła wnioskodawcy odpis otrzymanej odpowiedzi. Wnioskodawca jest uprawniony do cofnięcia swego wniosku w każdej chwili postępowania z zastrzeżeniem jednak przepisu ustępu 2-go § 11-go niniejszego regulaminu.

W razie cofnięcia sprawy spornej przynajmniej na 8 dni przed terminem rozprawy, w jej miejsce może być postawiona inna sprawa sporna. Taka sprawa może być wycofana najpóźniej na jeden dzień przed posiedzeniem Komisji Rozjemczej bez ponoszenia kosztów.

§ 7.

Terminy rozpraw ustala biuro Komisji Rozjemczej po porozumieniu się z przewodniczącym. Po wniesieniu do rozpa-

trzenia przynajmniej trzech spraw biuro Komisji Rozjemczej zaprasza w drodze pisemnej ławników i strony. W sprawach większej wagi powinno być zwołane posiedzenie nawet dla jednej sprawy.

Celem umożliwienia stronom dojścia do ugody i wycofania wniosku, zaproszenia muszą być wysłane zainteresowanym przynajmniej na 14 dni przed rozprawą z podaniem porządku dziennego.

§ 8.

Rozprawy są prowadzone ustnie. Dostęp mają tylko strony i powołani świadkowie. Przed rozpoczęciem rozprawy mają strony prawo żądać stwierdzenia przez przewodniczącego, czy skład Komisji Rozjemczej odpowiada przepisom tego regulaminu. Na żądanie musi przewodniczący ustalić skład, odpowiadający regulaminowi.

Strony mogą powierzyć zastępstwo swojej sprawy w każdej chwili postępowania przedstawicielom innych organizacji zawodowych. Adwokaci nie mogą występować przed Komisją Rozjemczą w charakterze zawodowych obrońców.

Na początku rozprawy mają strony prawo do krótkiego uzasadnienia wniosku, jak i ewentualnej repliki. Członkom Komisji Rozjemczej przysługuje prawo stawiania stronom pytań rzeczowych według uznania przewodniczącego. Ewentualnych rzeczoznawców zaprasza przewodniczący na mocy uchwały Komisji Rozjemczej.

Na mocy uchwały może również Komisja Rozjemcza przesłuchać świadków, względnie rzeczoznawców, sprowadzonych przez strony na rozprawę.

Przed wydaniem orzeczenia należy dać stronom możność ugodowego załatwienia sprawy spornej. W wypadku ugody sporządza o tym przewodniczący odpowiedni protokół.

Komisja Rozjemcza rozstrzyga w zasadzie jednogłośnie. W razie niemożliwości osiągnięcia jednomyślności rozstrzyga większość głosów w tajnym głosowaniu, w którym bierze udział przewodniczący.

W razie nieprzybycia jednej, albo obu stron i stwierdzenia, że zaproszenie zostało doręczone stronom według przepisów regulaminu, przewodniczący odracza rozprawę na następne posiedzenie, na które zaprasza się strony listem poleconym. O ile strony bez dostatecznego usprawiedliwienia nie stawią się również na następne posiedzenie, zapada orzeczenie na pod-

stawie materiału dowodowego, będącego w posiadaniu Komisji Rozjemczej.

Obrady Komisji Rozjemczej odbywają się bez udziału stron.

Komisja Rozjemcza nie pokrywa żadnych kosztów, połączonych z rozprawą.

§ 9.

Orzeczenie w każdej spornej sprawie powinno być przez przewodniczącego sformułowane pisemnie, po czym przewodniczący je ogłasza. Pisemne orzeczenie powinno być doręczone stronom w ciągu 14-tu dni po rozstrzygnięciu.

§ 10.

O ile pisemne orzeczenie względnie protokół zawartej ugody zawiera nieznaczne błędy rachunkowe albo błędy formalne, przewodniczący jest uprawniony do przeprowadzenia odpowiednich poprawek.

Przy sprawach ważniejszych, gdy jedna ze stron tego zażąda, poprawki mogą być przeprowadzone tylko na pełnym posiedzeniu Komisji Rozjemczej, możliwie w tym samym składzie.

§ 11.

Komisja Rozjemcza ustala w orzeczeniu, nawet w razie polubownego załatwienia lub cofnięcia wniosku podczas rozprawy podział kosztów, biorąc pod uwagę okoliczności sprawy.

W razie dojścia do ugody i wycofania wniosku w terminie krótszym niż 8 dni przed posiedzeniem Komisji, strony powinny ugodzić się również co do ponoszenia kosztów. W razie niedojścia do porozumienia należy zawiadomić o tym Komisję Rozjemczą, która rozstrzyga o ponoszeniu kosztów.

§ 12.

Za przeprowadzenie każdego posiedzenia otrzymują przewodniczący oraz ławnicy wynagrodzenie w wysokości uzgodnionej między uczestnikami układu.

Celem zabezpieczenia pokrycia tych kosztów, uczestnicy układu składają fundusz gwarancyjny w wysokości po 100 zł.

DODATEK III.

UWAGI DO UKŁADU ZBIOROWEGO

(wyciągi z protokółów posiedzeń).

Przy ustalaniu na posiedzeniach brzmienia artykułów układu zbiorowego uzgodniono też poglądy na szereg spraw stojących w pewnym związku z poszczególnymi postanowieniami układu. Aby umieszczeniem tych wyjaśnień w tekście nie zmniejszyć jego zwartości i przejrzystości, umieszczono je w protokołach posiedzeń.

W ten sposób zostały uzgodnione następujące kwestie:

Do § 2.

Pkt 5.

Dzienny czas pracy przy ruchu ciągłym nie powinien przekraczać 8-miu godzin.

Pkt 9.

Przyjęte zwyczajowo skrócenie czasu pracy z ważnych przyczyn w wypadkach indywidualnych nie spowoduje skrócenia zarobku.

Pkt 10.

Nie będzie się dokonywać potrąceń z zarobku za czas stracony na załatwianie spraw związanych ze śmiercią w najbliższej rodzinie: z powodu śmierci żony do dwuch dniówek, z powodu śmierci dziecka lub śmierci rodziców żywiciela do jednej dniówki. W tych wypadkach robotnik winien wykazać się również świadectwem zgonu członka rodziny.

Do § 6.

Potrącenia na cele społeczne mogą być dokonywane tylko w następujący sposób: najpierw wydaje opinię rada robotnicza; w razie wydania opinii pozytywnej rada zwraca się do załogi i jeśli otrzyma większość — traktuje sprawę jako wniosek załogi. Każdy robotnik może jednak zdeklarować w ciągu tygodnia, że nie chce brać udziału w akcji składkowej.

Do § 7.

Pkt 3.

Robotnicy pracujący przy robotach w szybie, czyszczeniu kotłów przy specjalnie brudnych remontach maszyn w warsztacie i poza warsztatem, przy pracach produkcyjnych przy wytwarzaniu i przetwarzaniu benzolu, amoniaku, naftaliny, przy czyszczeniu kanałów w smołowni, w lampowniach przy napełnianiu lamp kwasem solnym oraz spawacze i smarowacze otrzymują w miarę potrzeby ubrania ochronne.

Pkt 4.

Lokalne zwyczaje odnośnie do dostarczania czarnej kawy robotnikom pracującym w wysokiej temperaturze będą zachowane.

Do § 8.

Pkt 6.

Jeżeli dany zakład nie posiada sortymentu 20 — 40 mm, wtedy wydaje się węgiel deputatowy w sortymencie 20 —30 mm.

Pkt 10.

Wymienieni robotnicy uzyskują prawo do poboru węgla deputatowego po 3-miesięcznym okresie zatrudnienia.

Po pkt 14.

Lokalne zwyczaje co do bezpłatnego dawania robotnikom lub inwalidom szlamu płuczkowego lub starego drzewa będą respektowane.

Do § 10.

Regulamin pracy zostanie ustalony do 3 miesięcy od dnia zawarcia układu zbiorowego pracy.

Do § 11.

Kierownictwo zakładu wysłucha przed przydziałem mieszkań opinii rady robotniczej.

Do „Postanowień o wynagrodzeniu".

Pkt A ust. 7.

Każde zatajenie faktycznego stanu rodziny z chęci zysku może prócz zwrotu niesłusznie pobranych sum spowodować postępowanie karne.

Górnicza i Hutnicza Sp. Akc.:
(—) *Buzek*

Dyrekcja Górnicza Hr. Larisch — Mönnicha:
(—) *inż. Józef Urbańczyk*

Towarzystwo Górnicze „Orłowa-Łazy":
(—) *inż. Karol Tobiczyk*

Dyrekcja Kopalń Węgla Kamiennego w Pietwałdzie:
(—) *inż. Karol Musiał*

Witkowickie Gwarectwo dla Górnictwa i Hutnictwa:
(—) *inż. Andrzej Madeyski*

Związek Górników Zjednoczenia Zawodowego Polskiego:
(—) *Wilhelm Czopa*

Polski Związek Zawodowy Górników Z. P. Z. Z.:
(—) *Wiktor Gospodarczyk*

Centralny Związek Górników w Polsce:
(—) *Janta*

Cieszyn, dnia 21 stycznia 1939 r.

TŁOCZONO Z POLECENIA MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ

ZAMÓWIENIA I WPŁATY NALEŻY KIEROWAĆ POD ADRESEM MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ, WARSZAWA UL. DŁUGA 38/40.

Drukarnia Państwowa Nr 104769. 1.II.1939. 800.

Prenumerata roczna 20 zł. **Cena niniejszego numeru 1 zł.**